

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. เสนอโดย คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชุดที่มี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานกรรมการ ต่อประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

● **หลักการ**

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

● **เหตุผล**

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการ โดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมี มาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนิน กิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

● **ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๔๒ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้**

๑. ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ร่างมาตรา ๓)

๒. กำหนดบทนิยามศัพท์คำว่า “สมาชิก” “นายทะเบียนสมาชิก” “ข้อบังคับ” “บริจาคร” “ประโยชน์อื่นใด” “กองทุน” “คณะกรรมการ” “นายทะเบียน” “สำนักงาน” “จังหวัด” และ “เขตเลือกตั้ง” (ร่างมาตรา ๔)

๓. กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๕)

๔. กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖)

๕. กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๗)

๖. กำหนดวิธีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และกำหนดวิธีการประกาศหรือเผยแพร่หนังสือหรือเอกสารตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ประชาชนทราบ และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของ คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๘)

๗. หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

๗.๑ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมจัดตั้ง พรรคการเมือง และกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดย ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่า หนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละสามแสนบาท (ร่างมาตรา ๙)

๗.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องปฏิบัติก่อนการ ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๑๐)

๗.๓ กำหนดให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้ยื่นคำขอ จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๑๑)

๗.๔ กำหนดให้คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมี รายการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๗.๕ กำหนดให้เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นพร้อม กับ คำขอ จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๑๓)

๗.๖ กำหนดให้ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะตามที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๗.๗ กำหนดให้ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ และห้ามกำหนดข้อบังคับพรรคการเมืองใน ลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมือง ขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม นอกจากนี้ ยังกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถกำหนด อัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองเพื่อเรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองแบบตลอดชีพได้ แต่อัตรา ดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท (ร่างมาตรา ๑๕)

๗.๘ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งของหัวหน้าพรรคการเมือง เภรฐณญกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๑๖)

๗.๙ กำหนดให้ในกรณีคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสารและหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วนตาม มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและให้ประกาศ การจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

อย่างไรก็ดี หากนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ในเรื่องใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือ มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมี หนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อแก้ไขให้แล้ว เสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น ทั้งนี้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไข หรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรายงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียน พรรคการเมืองแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่น ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรายงานคณะกรรมการ การการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและมีมติให้เพิกถอนข้อบังคับนั้น และให้แจ้งมติของคณะกรรมการ การเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งมีมติ ในการนี้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว หากไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็น พรรคการเมือง

ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๗)

๗.๑๐ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ยื่นคำขอแจ้ง การเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการยื่นคำขอแจ้งการ เตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตลอดจนกำหนดลักษณะต้องห้าม ของชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๑๘)

๗.๑๑ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ต่อผู้ยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง และกำหนดระยะเวลาเพื่อให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ทั้งนี้ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน คำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นเป็นอันสิ้นผล (ร่างมาตรา ๑๙)

๘. หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

๘.๑ กำหนดให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล และต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน (ร่างมาตรา ๒๐)

๘.๒ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ตลอดจนกำหนดองค์ประกอบและความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๒๑)

๘.๓ กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และกำหนดผลที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะได้รับเมื่อไม่กระทำการตามหน้าที่ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๒)

๘.๔ กำหนดให้ในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ และให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมดังกล่าวส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี เพื่อที่นายทะเบียนจะได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ (ร่างมาตรา ๒๓)

๘.๕ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๒๔)

๘.๖ กำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พร้อมทั้งประกาศชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบ และกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ (ร่างมาตรา ๒๕)

๘.๗ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง ซึ่งหากพบว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทราบ และลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๒๖)

๘.๘ กำหนดเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองสิ้นสุด (ร่างมาตรา ๒๗)

๘.๙ ห้ามพรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่น ซึ่งมีใช้สมาชิก กระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ ชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองขาดความอิสระ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม (ร่างมาตรา ๒๘)

๘.๑๐ ห้ามผู้ซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมือง กระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองขาดความอิสระ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม (ร่างมาตรา ๒๙)

๘.๑๑ ห้ามพรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด สมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๓๐)

๘.๑๒ ห้ามผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๓๑)

๘.๑๓ ห้ามผู้ใดซึ่งมิใช่พรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย ของพรรคการเมืองหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อ ที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” (ร่างมาตรา ๓๒)

๘.๑๔ กำหนดให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ต้องดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กำหนดไว้ ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๓)

๘.๑๕ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสาขาพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๓๔)

๘.๑๖ กำหนดให้ในจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นและให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๓๕)

๘.๑๗ ห้ามจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนอกราชอาณาจักร (ร่างมาตรา ๓๖)

๘.๑๘ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (ร่างมาตรา ๓๗)

๘.๑๙ กำหนดให้การดำเนินกิจกรรมตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๓๘)

๘.๒๐ กำหนดองค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๓๙)

๘.๒๑ กำหนดให้การลงมติในที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา ๓๘ (๓) และ (๔) ให้กระทำโดยการลงคะแนนลับ (ร่างมาตรา ๔๐)

๘.๒๒ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องขอให้พรรคการเมืองจัดการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง ตลอดจนกำหนดผลที่หัวหน้าพรรคการเมืองจะได้รับหากไม่จัดการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๔๑)

๘.๒๓ กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่ามติของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้ หากมตินั้นขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมาย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งเพิกถอนมติดังกล่าวได้ (ร่างมาตรา ๔๒)

๘.๒๔ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา และเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี ยกเว้นพรรคการเมืองที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับถึงวันสิ้นปีปฏิทินไม่ต้องจัดทำรายงานดังกล่าว สำหรับรายงานนั้นให้ส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ (ร่างมาตรา ๔๓)

๘.๒๕ ห้ามพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๔๔)

๘.๒๖ ห้ามพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ (ร่างมาตรา ๔๕)

๘.๒๗ ห้ามพรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อให้ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นได้รับแต่งตั้ง หรือสัญญาว่าจะให้ ได้รับแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ และห้ามผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับการ

แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ (ร่างมาตรา ๔๖)

๙. หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๙.๑ กำหนดให้พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องรับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๔๗)

๙.๒ กำหนดให้พรรคการเมืองพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง (ร่างมาตรา ๔๘)

๙.๓ กำหนดหน้าที่และอำนาจและองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับการเลือกตั้ง ตลอดจนกำหนดวิธีดำเนินการเมื่อคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับการเลือกตั้งและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีความเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอชื่อให้ลงสมัครรับการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๔๙)

๙.๔ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหา เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไป เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๕๐)

๙.๕ กำหนดให้นโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณา ต้องให้สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นด้วย และหากนโยบายใดจะต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๑)

๑๐ หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

๑๐.๑ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชี ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากนี้ ยังกำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่ายเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมืองด้วย ทั้งนี้ การจัดทำบัญชีดังกล่าวต้องแสดงรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมืองหรือในเขตจังหวัดด้วย (ร่างมาตรา ๕๒)

๑๐.๒ กำหนดให้บัญชีของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยรายการบัญชีตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๓)

๑๐.๓ กำหนดระยะเวลา รายการและรายละเอียดที่ต้องแสดงเมื่อมีการปิดบัญชีของพรรคการเมือง และกำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีเพื่อรับรองการสอบบัญชีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๕๔)

๑๐.๔ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชี รับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือน เมษายนของทุกปี และเมื่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง รับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งบัญชี ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียน พรรคการเมืองได้รับงบการเงินแล้ว ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็น การทั่วไป (ร่างมาตรา ๕๕)

๑๐.๕ กำหนดให้รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร (ร่างมาตรา ๕๖)

๑๑. หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง

๑๑.๑ กำหนดที่มาของรายได้ของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๕๗)

๑๑.๒ กำหนดให้การหารายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของ พรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคการเมือง อย่างชัดเจน และหัวหน้าพรรคการเมืองต้องประกาศจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าวให้ประชาชนทราบและมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียน พรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ประกาศและ หนังสือแจ้งต้องกล่าวต้องระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่า หนึ่งแสนบาทขึ้นไปด้วย (ร่างมาตรา ๕๘)

๑๑.๓ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแต่ไม่น้อยกว่า ห้าพันบาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค และให้แจ้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบทุกเดือน (ร่างมาตรา ๕๙)

๑๑.๔ ห้ามบุคคลบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกิน สิบล้านบาทต่อปีให้แก่พรรคการเมือง และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรคเกินปีละ ห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาค แล้ว นอกจากนี้ ยังกำหนดห้ามพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมี มูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อปี (ร่างมาตรา ๖๐)

๑๑.๕ กำหนดให้เมื่อหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร พรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิก พรรคการเมืองได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง และให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินที่ ระบุเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของพรรคการเมือง หรือหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใดเป็นหนังสือให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานด้วย (ร่างมาตรา ๖๑)

๑๑.๖ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันที่พ้นระยะหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖๒)

๑๑.๗ กำหนดให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุได้ปีละห้าร้อยบาท ทั้งนี้ ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุในข้างต้น พร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาทั้งหมดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อโอนต่อไปให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุน (ร่างมาตรา ๖๓)

๑๑.๘ กำหนดให้ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาค แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท สำหรับบุคคลธรรมดา และไม่เกินห้าหมื่นบาทสำหรับนิติบุคคล ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อนให้ถือว่าการสนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา ๕๘ (รายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง) เป็นเงินบริจาคด้วย (ร่างมาตรา ๖๔)

๑๑.๙ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมือง เปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๕)

๑๑.๑๐ ห้ามพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๖๖)

๑๑.๑๑ ห้ามข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียไรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่รวมถึงการที่ข้าราชการการเมืองผู้นั้นเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๗ โดยมีได้กระทำ หรือมีส่วนกระทำการอันเป็นการต้องห้ามดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๗)

๑๑.๑๒ ห้ามพรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนด ยกเว้นกรณีที่สมาชิกพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวที่มีใช้เพื่อใช้ในกิจกรรมทางการเมืองสามารถทำได้ (ร่างมาตรา ๖๘)

๑๑.๑๓ ห้ามบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๘ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมือง (ร่างมาตรา ๖๙)

๑๑.๑๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ วัด หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศาสนา และองค์กรทางศาสนา ไม่ว่าจะมิสสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๘ (ร่างมาตรา ๗๐)

๑๑.๑๕ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการที่จำเป็นให้พรรคการเมืองปฏิบัติ เพื่อให้การรับบริจาคของพรรคการเมืองเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ และให้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง (ร่างมาตรา ๗๑)

๑๒. หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๑๒.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานกองทุน และกำหนดให้กองทุนดังกล่าวต้องประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๗๒)

๑๒.๒ กำหนดให้ทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และห้ามผู้โดยอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ (ร่างมาตรา ๗๓)

๑๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการและการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และกำหนดที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๗๔)

๑๒.๔ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ทั้งนี้เงินอุดหนุนดังกล่าวประกอบไปด้วยเงินที่ได้รับมาจากที่ต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๗๕)

๑๒.๕ เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ที่จะนำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ ต้องมีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๗๖)

๑๒.๖ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการดำเนินการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๕ ให้แก่พรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๗๗)

๑๒.๗ กำหนดให้เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๗ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้ในทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชน และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้วให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๒ ไม่ได้

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานดังกล่าว พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบก่อนก็ได้ และในกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าค่าใช้จ่ายรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ดังกล่าว ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรดังกล่าวแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

อย่างไรก็ดี พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรดังกล่าวไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง หรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมือง หรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้ (ร่างมาตรา ๗๘)

๑๒.๘ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งดำเนินการเมื่อเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๘ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๗๙)

๑๒.๙ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือเพื่อแถลงผลงานของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดด้วย (ร่างมาตรา ๘๐)

๑๓. หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

๑๓.๑ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง ทั้งนี้ เมื่อมีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว พรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทราบ (ร่างมาตรา ๘๑)

๑๓.๒ กำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลที่ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้ประกาศ

ให้ประชาชนทราบด้วย นอกจากนี้ยังห้ามสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งแล้วในข้างต้น (ร่างมาตรา ๘๒)

๑๓.๓ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบ และควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒ (ร่างมาตรา ๘๓)

๑๔. หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

๑๔.๑ กำหนดเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสุดการเป็นพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๘๔)

๑๔.๒ กำหนดสาเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง และกำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการของพรรคการเมืองเมื่อไม่เห็นด้วยกับประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพ (ร่างมาตรา ๘๕)

๑๔.๓ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองได้ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๘๖)

๑๔.๔ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐาน พร้อมเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการกระทำของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖ ทั้งนี้ ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถมอบหมายให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนได้ หรือจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าคดีจะเสร็จก็ได้ นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง หรืออัยการสูงสุด ยังสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวได้อีกด้วย (ร่างมาตรา ๘๗)

๑๔.๕ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบแล้ว และห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ (ร่างมาตรา ๘๘)

๑๔.๖ กำหนดหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ต้องกระทำภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๘๙)

๑๕. หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง

๑๕.๑ ห้ามควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าด้วยกันในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร (ร่างมาตรา ๙๐)

๑๕.๒ กำหนดให้มีการควบรวมพรรคการเมืองได้เฉพาะเพื่อจัดตั้งเป็น พรรคการเมืองใหม่ (ร่างมาตรา ๙๑)

๑๕.๓ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบรวมพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๙๒)

๑๕.๔ กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิม ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิม โอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศ คำสั่งการสิ้นสุดและการควบรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๙๓)

๑๖. หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

๑๖.๑ กำหนดให้คำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญที่สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ที่มีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีผลทันทีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง หรือคำพิพากษา ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๙๔)

๑๖.๒ กำหนดให้ผู้ที่แจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยรู้ว่าเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น อย่างไรก็ตาม หากผู้แจ้งหรือ กล่าวหาดังกล่าวเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ และให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น และเพิกถอนสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๙๕)

๑๖.๓ กำหนดให้ผู้ที่ไม่มาให้คำชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐาน แก่นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๙๖)

๑๖.๔ กำหนดให้ผู้ที่ยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ เป็นเท็จ ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี (ร่างมาตรา ๙๗)

๑๖.๕ กำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขา พรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองที่รู้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร

พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๙ พรรคหนึ่งหรือพรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปี (ร่างมาตรา ๙๘)

๑๖.๖ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ พรรคหก มาตรา ๔๑ พรรคสี่ หรือ มาตรา ๘๘ พรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสน สี่หมื่นบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๙๙)

๑๖.๗ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือ เற்றுญิก ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ พรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ พรรคสอง มาตรา ๓๓ พรรคสอง หรือพรรคสี่ มาตรา ๓๘ พรรคสอง มาตรา ๔๓ พรรคหนึ่งหรือพรรคสาม มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ พรรคสองหรือพรรคสาม หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และ ปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (ร่างมาตรา ๑๐๐)

๑๖.๘ กำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่จัดทำทะเบียน สมาชิกเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนายทะเบียนผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๑)

๑๖.๙ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ สัมครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๒)

๑๖.๑๐ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย อย่างไรก็ตาม หากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำ เพื่อให้ได้ลงหรือขอลงสัมครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ สัมครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๓)

๑๖.๑๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๘๘ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

๑๖.๑๒ กำหนดให้ผู้ที่สมคบกันดำเนินกิจการเช่นเดียวกับ พรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง โดยมิได้จดทะเบียน จัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๕)

๑๖.๑๓ กำหนดให้ผู้ที่รู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับ การเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่น ของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมรับการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ หากพรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง

ตำแหน่งดังกล่าวโดยรู้ว่าผู้นั้น ไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๖)

๑๖.๑๔ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (ร่างมาตรา ๑๐๗)

๑๖.๑๕ กำหนดให้ผู้ที่บริจาคให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อให้กระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๘)

๑๖.๑๖ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๐๙)

๑๖.๑๗ กำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๐)

๑๖.๑๘ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่ออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๕๐ เป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๑)

๑๖.๑๙ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (ร่างมาตรา ๑๑๒)

๑๖.๒๐ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (ร่างมาตรา ๑๑๓)

๑๖.๒๑ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท (ร่างมาตรา ๑๑๔)

๑๖.๒๒ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นนิติบุคคล และการกระทำความผิดนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๕)

๑๖.๒๓ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย ทั้งนี้ ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๐ ตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๑๑๖)

๑๖.๒๔ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๗)

๑๖.๒๕ กำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๘)

๑๖.๒๖ กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ หรือผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นนิติบุคคลและการกระทำความผิดนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๙)

๑๖.๒๗ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่รายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท (ร่างมาตรา ๑๒๐)

๑๖.๒๘ กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดทำรายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง เป็นเท็จต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท (ร่างมาตรา ๑๒๑)

๑๖.๒๙ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ วรรคสามหรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๒๒)

๑๖.๓๐ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมืองที่นำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่น หรือนำไปใช้เพื่อการอื่นใดอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๒๓)

๑๖.๓๑ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง หรือเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง เป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย นอกจากนี้ หากกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง และละเลยไม่ดำเนินการตาม

หน้าที่ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีด้วย (ร่างมาตรา ๑๒๔)

๑๖.๓๒ กำหนดให้ผู้ที่จ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๒๕)

๑๖.๓๓ กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ พรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๒๖)

๑๖.๓๔ กำหนดให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๒๗)

๑๖.๓๕ กำหนดให้ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือการกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (ร่างมาตรา ๑๒๘)

๑๖.๓๖ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และความผิดนั้นไม่มีกรณีที่ทำให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป (ร่างมาตรา ๑๒๙)

๑๖.๓๗ กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน และอ่านคำพิพากษาหลังจำเลยได้ ในกรณีที่จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้ (ร่างมาตรา ๑๓๐)

๑๗. บทเฉพาะกาล

๑๗.๑ กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรค

การเมืองเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ โดยให้ถือว่าพรรคการเมืองดังกล่าวมีสมาชิกตามที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (ร่างมาตรา ๑๓๑)

๑๗.๒ กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ต้องกระทำการในเรื่องต่าง ๆ และภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด (ร่างมาตรา ๑๓๒)

๑๗.๓ กำหนดให้ในระหว่างที่พรรคการเมืองยังดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) ไม่ครบถ้วน ห้ามมิให้จัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๓)

๑๗.๔ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก การจัดสรรเงินให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๗๗ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๓๔)

๑๗.๕ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ของพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่มีส่วนพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ (ร่างมาตรา ๑๓๕)

๑๗.๖ กำหนดให้ในปีแรกที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พรรคการเมืองจะเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองต่ำกว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ (๑๕) ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท ทั้งนี้ หากในข้อบังคับของพรรคการเมืองไม่ได้กำหนดให้เรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรค หรือกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในข้างต้น ให้ถือว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท (ร่างมาตรา ๑๓๖)

๑๗.๗ กำหนดให้โอนกิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

๑๗.๘ กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๓๘)

๑๗.๙ กำหนดให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดวิธีการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๓๙)

๑๗.๑๐ กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการทางปกครองหรือดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ทั้งนี้ ถ้าการกระทำใดเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังเป็นกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจดำเนินการ ต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ (ร่างมาตรา ๑๔๐)

๑๗.๑๑ กำหนดให้ผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอยู่ก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้พ้นระยะเวลาที่ ถูกเพิกถอนสิทธิต่อเนื่องไปจนกว่าจะครบกำหนดตามระยะเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ ผู้ที่ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นผู้ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่ง ต่อเนื่องไปจนกว่าจะครบกำหนดตามระยะเวลาดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๔๑)

๑๗.๑๒ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ มีให้นับรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ถึงห้าคน อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการดังกล่าว ให้บรรดา ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของนายทะเบียน พรรคการเมือง ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๑๔๒)

• บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ.

ข้อดี

การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ได้กำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองนั้น ทำให้การบริหารพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผย ตรวจสอบได้ และเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง อีกทั้งมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข้อสังเกต : กรณีการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน” นั้น มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบดังมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารส่วนที่ ๓ หน้า -๒๖- - ๓๗-

(๒) รายงานการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ดังมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก หน้า (๘๑) - (๘๒)

(๓) ตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ดังมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก หน้า (๘๓) - (๑๗๒)

(๔) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ดังมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก หน้า (๑๗๓) - (๑๗๕)

ดังนั้น ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า เป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากเอกสารดังกล่าวหรือสอบถามผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า ได้มีการดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่มาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร